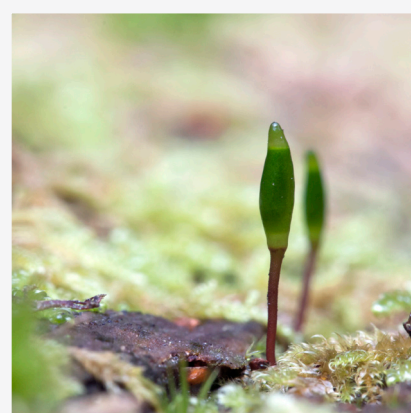
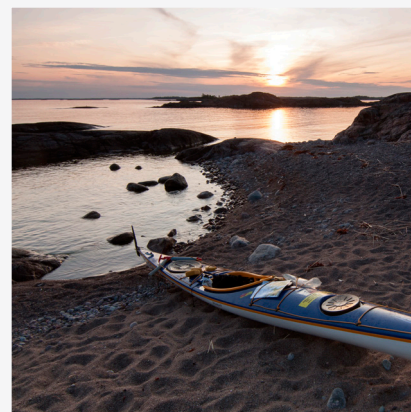

Bevarandeplan för Natura 2000-området

Fågelboskogen

Omslagsfoto: Per Folkesson

LÄNSSTYRELSEN
Södermanlands län

Natura 2000

Natura 2000 är ett ekologiskt nätverk av värdefulla naturområden inom EU. Utpekande av Natura 2000- områden bygger på krav som finns i EUs fågeldirektiv och art- och habitatdirektiv. Syftet är att hejda utrotning av vilda djur och växter och att hindra att deras livsmiljöer förstörs. Alla medlemsländer ska peka ut områden dels för fåglar som anges i EUs fågeldirektiv, dels för naturtyper och arter som anges i art- och habitatdirektivet. Genom utpekandet åtar sig länderna att de utpekade värdena i områdena ska bevaras långsiktigt. Natura 2000-nätverket är en av hörnstenarna i EUs arbete för att bevara biologisk mångfald. I fågeldirektivet och habitatdirektivet listas 170 naturtyper och sammanlagt cirka 900 växt- och djurarter som särskilt värdefulla. 90 av naturtyperna och drygt 100 av djur- och växtarterna i habitatdirektivets bilaga 1 och 2 finns i Sverige. Därtill häckar regelbundet cirka 60 av fågeldirektivets fåglar i vårt land.

Bevarandeplaner

För varje Natura 2000- område ska Länsstyrelsen ta fram en beskrivning. Detta ska göras i särskilda bevarandeplaner eller i en skötselplan om området även är naturreservat. I planen ska det finnas en beskrivning av området med bevarandesyfte, bevarandemål och beskrivningar av de naturtyper och arter som ska bevaras och bidra till gynnsam bevarandestatus. Hot mot Natura 2000-områdets arter och naturtyper, och behov av bevarandeåtgärder, t ex skydd eller skötsel, ska beskrivas. Informationen ska underlätta förvaltningen av området och tillståndsprövningar enligt miljöbalken.

Bevarandeplanen ska fastställas av Länsstyrelsen, som även är ytterst ansvarig för att målsättningen med området uppfylls. Bevarandeplanen ska revideras när ny kunskap tillkommer eller när förutsättningar för området ändras. Bevarandeplanen är inte ett juridiskt bindande dokument. För formell reglering av skydd eller skötsel kan andra beslut behövas, t ex skyddsbeslut för naturreservat. Föreskrifter enligt eventuella skyddsbeslut gäller parallellt med den tillståndsplikt som gäller inom Natura 2000.

Tillståndsplikt och samråd

För att inte skada naturvärden krävs tillstånd för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett Natura 2000-område. Det kan även gälla åtgärder utanför Natura 2000-området, om de kan påverka miljön i området. Detta regleras i miljöbalken (7 kap. 27-29§§). Då det kan vara svårt att avgöra vilka åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka naturvärden behöver man samråda med Länsstyrelsen före genomförandet. Vid skogsbruksåtgärder hålls samråd med Skogsstyrelsen. Mer information finns hos Länsstyrelsen, läs på webben eller kontakta en handläggare.

Kartor

Information om naturtyper utbredning och arter i ett enskilt område går att hitta med hjälp av kartverktyget Skyddad natur. Det kan nås på Naturvårdsverkets hemsida genom att söka på

”kartverket skyddad natur”. I kartverket söker du upp aktuellt område och klickar på namnet för mer information (se bilaga för användarhandledning).

Det finns även möjlighet att ladda ner naturtypskartan som shp-fil. Det görs på Miljödataportalen.

För mer information om Natura 2000:

Länsstyrelsens hemsida: www.lansstyrelsen.se/sodermanland eller telefon 010-22 340 00

Naturvårdsverkets hemsida: <http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>

Miljödataportalen: <http://mdp.vic-metria.nu/miljodataportalen/>

Bevarandeplan för Natura 2000-området

SE0220255 Fågelboskogen

Kommun: Nyköping

Områdets totala areal: 13,6 ha

Bevarandeplanen uppdaterad av Länsstyrelsen:

Bevarandeplanen fastställd av Länsstyrelsen: 2016-12-21

Markägarförhållanden: Privat.

Regeringsbeslut, historik:

SPA: Nej, pSCI: 1998-12-01, SCI: 2005-01-01, SAC: 2011-03-01, regeringsbeslut
M2010/4648/Nm

Naturtyper och arter som ska bevaras i området:

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

9010 - Taiga

9080 - Lövsumpskog

1386 - Grön sköldmossa, *Buxbaumia viridis*

Bevarandesyfte

Syftet med Natura 2000 är att säkerställa den långsiktiga överlevnaden för Europas mest värdefulla och hotade naturtyper och arter. I varje enskilt Natura 2000-område är syftet att prioriterade naturtyper och arter bevaras så att området på bästa sätt bidrar till gynnsam bevarandestatus på biogeografisk nivå.

I Natura 2000-området Fågelboskogen är de prioriterade bevarandevärdena skogsnaturtyperna taiga och lövsumpskog samt förekomsten av grön sköldmossa.

Motivering: Området har mycket höga värden knutna till områdets skogar och till artförekomsten av grön sköldmossa. I den grandominerade taigan finns gamla träd, död ved och en rik biologisk mångfald knuten till kryptogamer och fåglar. I lövsumpskogen finns en varierad trädslagsblandning och gott om äldre träd. Flera sällsynta eller rödlistade arter är noterade i området, exempelvis brunpudrad nållav, ullticka och luddicka.

Prioriterade åtgärder: Området är föreslaget till naturreservat. Ett formellt områdesskydd

skulle ge förutsättningar för att långsiktigt bevara områdets höga biologiska mångfald av arter och värdefulla strukturer.

Beskrivning av området

Fågelboskogen ligger cirka 4 km norr om Lästringe i Nyköpings kommun, området är beläget i en relativt ostörd barrskogsdominerad trakt med sjöar och vidsträckta hällmarkstallskogar. Skogen utgörs av gammal naturskogsliknande granskog med en mosaik av produktiva stråk, bergimpediment och sumpskogsdrågar. Omgivningen är småkuperad och över skogen vilar en orördhet med endast ringa spår av modernt skogsbruk. Ihop med gamla, bitvis senvuxna, träd och rikligt med död ved i olika nedbrytningsstadier har området utvecklat höga naturvärden.

I naturvårdsprogrammet för Södermanlands län tillhör området objektet Stortrön-Långsjön som bedöms ha mycket högt värde för naturvård och friluftsliv. Trakten beskrivs som ett orört skogsområde med klarvattensjöar och ett rikt, hänsynskrävande fågelliv.

Fågelboskogen ligger även i ett område utpekat som riksintresse för naturvård. Vidare har skogsstyrelsen klassat hela Natura 2000-området som nyckelbiotop, med utgångspunkt i skogens höga naturvärden, ringa påverkan av ingrepp och höga biologiska mångfald av kryptogamer och fåglar. Flera signalarter är funna i området bland annat missne, vedticka, korktaggsvampar och luddticka

På kartor från tidigt 1800-tal går det att utläsa att barrskogsområdet varit en betad utmark och att sumpskogarna nyttjats som ängskärr. Skogen var öppnare med ett stort inslag av löv. På häradskartan syns att det tidigare gått ett dike utmed områdets södra kant fram till den närliggande Ljungsjön. Diket syns inte på senare kartor, dagens sumpskogsstråk i västra delen visar troligen dess tidigare sträckning.

Berggrunden domineras av sedimentgnejs med inslag av ådergnejsomvandling. Strax norr om området, vid Dalsjön, finns ett större parti med mer lättvittrad diorit. Jordarten i området är morän utmed bergssidorna och torv eller gyttja i de lägsta svackorna.

Området ingår som del i ett förslag till naturreservatsbildning.

Vad kan påverka negativt

- Alla former av produktionsinriktat skogsbruk i eller i anslutning till området, som t.ex. avverkning eller förberedelser till avverkning, gallring, plockhuggning, dikning, plantering eller markberedning
- Avlägsnande av död ved eller torrträd, vilket ger en minskning av viktiga substrat för lavar, svampar, insekter och mossor. Torrträd är även viktiga för många fåglar.
- Åtgärder som kan förändra områdets hydrologi eller riskera att fragmentera skogsbestånden, t ex anläggning av vägar, skogsbilvägar, järnvägar, kraftledningsgator, dikning, skyddsdikning eller rensning av diken etc.
- All form av exploatering i eller i anslutning till området, t ex bebyggelse, master etc.
- Körning med skogsbruksmaskiner eller andra fordon i området så att markytan skadas.
- Anläggande av längre eller kortare upplag eller dumpning av avfall, jord, sten, grus foder etc.
- Ett ökat inslag av gran i naturtypen lövsumpskog.

Bevarandeåtgärder

Förutom vad som i övrigt gäller enligt miljöbalken och annan miljölagstiftning krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan

påverka miljön i ett Natura 2000-område. Tillstånd krävs inte för verksamheter och åtgärder som direkt hänger samman med eller är nödvändiga för skötseln och förvaltningen av det berörda området (7 kap 28 a § miljöbalken).

Skydd: Området är föreslaget för reservatsbildning.

Skötsel: Intern dynamik, där träd tillåts bli gamla och föryngring kan ske naturligt i luckor efter döda träd ger förutsättning för en fortsatt hög biologisk mångfald. I lövsumpskogen är naturvårdsinriktade skötselåtgärder positiva, såsom reducering av graninslaget och återställning av hydrologin.

Uppföljning av naturtyper och arter

Länsstyrelsen ansvarar för att uppföljning av bevarandemål genomförs. Uppföljningen ska ske enligt de manualer för skyddade områden som har tagits fram av Naturvårdsverket. Mätbara mål, så kallade målindikatorer, ska registreras i databasen SkötselDOS. Dessa målindikatorer följs sedan upp. Målsättningen är att kunna se om de bevarandemål som satts upp i bevarandeplaner och skötselplaner uppfylls, att skötseln fungerar och att Natura 2000 - naturtyperna och arterna har gynnsamt tillstånd.

Naturtyper och arter enligt art- och habitatdirektivet samt fågeldirektivet:

9010 - Taiga

Areal: 11,52 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Fågelboskogen domineras av taiga i form av gammal naturskogsliknande granskog. Skogen har en mosaik av omväxlande produktiva stråk, bergimpediment och sumpskogsdrågar. Det finns endast ringa påverkan av modernt skogsbruk i form av plockhuggning. Den östra halvan är flerskiktad och rätt tät med ett nästintill grandominerat träd- och buskskikt. Trädskiktet är olikåldrigt med träd i hela spannet från gamla, delvis senvuxna träd, till yngre granruskor. Skogen är också omväxlande med små gläntor såväl som mer tät och sluten skog. Död ved förekommer rikligt och då främst som lågor av gran i olika nedbrytningsstadier, men även som torrakor och högstubbar. På välförmultna granlågor växer olika vedsvampar som ullticka och vedticka. Påtagligt är det sparsamma inslaget av löv med endast en handfull gamla aspar och lite björk. Inslaget av blåbärsris i fältskiktet varierar från rikligt i produktiva partier och i öppna gläntor till mera sparsamt-ringa i de tätare partierna. Harsyra förekommer allmänt, andra vanliga arter som ekorrbär, skogsstjärna, skogsfräken, skogssallad och skogsfibbla förekommer frekvent. Bottenskiktet har en välutvecklad mossmatta av främst husmossa och väggmossa, som också kläder flera stenar och block.

Västra halvan är lite mer kuperad och den rena granskogen övergår i hållmarksliknande skog. Främst 10-12 m höga senvuxna tallar med stort inslag av gran blandat med små utspridda grupper av björk. Fält- och bottenskikt med omväxlande ljung, mossor, renlavar och pigglavar. Inslag av blåbärs- och lingonris. Några av tallarna bär spår av tidigare brand i form av sk. brandljud.

Bevarandemål

Taigan ska ha naturskogskaraktär och vara flerskiktad med ett betydande inslag av äldre träd och död ved. Det ska finnas en mångfald av död ved i olika nedbrytningsstadier och i olika former såsom lågor, torrakor, hålträd och grenar. Trädskiktet ska domineras av gran i grannaturskogen och av tall i hållmarkstallskogen. Andra viktiga trädslag är lövträd såsom björk, asp, rönn eller sälg. Det ska finnas tillräcklig föryngring av tall och lövträd i området, för att de unga träden på sikt ska kunna ersätta de äldre.

Skogen ska präglas av naturliga processer och småskaliga naturliga störningar eller skötselåtgärder som efterliknar sådana, t.ex. åldrande och avdöende, insektsangrepp, storm eller brand. Skogen ska hysa en hög biologisk mångfald av mossor, lavar, svampar, fåglar, kärlväxter och skalbaggar. Typiska arter, som t.ex. grön sköldmossa, blåmossa och gamlav, ska förekomma i området. Det ska finnas ullticka, vedticka och grön sköldmossa på ett flertal lågor inom området. Arealen taiga ska vara minst 11,52 ha.

Bevarandetillstånd

Gynnsamt bevarandetillstånd: Naturtypen är ganska välbevarad, och har i huvudsak kvar viktiga strukturer och funktioner, eller kan med relativt små insatser restaureras så att strukturer och funktioner återskapas. Förutsättningarna för att bevara naturtypens värden på lång sikt är goda.

9080 - Lövsumpskog

Areal: 2,06 ha. Arealen fastställd i regeringsbeslut

Beskrivning

Lövsumpskog finns i området som tre lite större sumpskogsstråk. Två av dessa är även klassade som egna nyckelbiotoper i skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering. Det största av dem utgör områdets NO hörn och är en välsluten och flerskiktad lövsumpskog. Al och björk dominerar trädskiktet med inslag av gran, buskskiktet är rätt tätt av främst yngre granar. Träden är mycket senvuxna och bitvis stående på tydliga socklar omgivna av fuktiga och gyttjiga kärrbottnar med rikligt av harsyra och kärviol. Andra arter är majbräken, älggräs, kabbeleka och missne. Den rödlistade laven brunpudrad nållav är noterad i härifrån. Död ved förekommer medelfrekvent och främst i form av högstubbar. Hög och stabil luftfuktighet råder året om. Mycket höga naturvärden finns i objektet. Det finns dock ett nyupptaget hygge som angränsar i norra änden med okänd påverkan. Det andra och mindre objektet är också välslutet och flerskiktat med dominans av al och björk i trädskiktet. Inslag av unggranar i buskskiktet. Ett högt vattenstånd har bidragit till tydliga sockelbildningar rika på mossa.

Bevarandemål

Lövsumpskogen ska ligga på fuktig - blöt mark med naturlig hydrologi. Skogen ska vara olikåldrig och ha ett betydande inslag av äldre träd och död ved, den ska också ha ett stabilt lokalklimat och omges av en buffertzon mot angränsande markanvändning. Trädskiktet ska domineras av klibbal, glasbjörk, ask eller asp. Främmande trädslag ska inte förekomma och gran ska inte dominera eller öka i utbredning. Lövsumpskogen ska ha naturskogs-karaktär och hysa en hög biologisk mångfald av kärlväxter, mossor och fåglar. Typiska arter, som t.ex. sumpviol, källpraktmossa och mindre hackspett, ska förekomma i området. Arterna blåmossa och missne ska vara vanligt förekommande. Arealen lövsumpskog ska vara minst 2,06 ha.

Bevarandetillstånd

Ej gynnsamt bevarandetillstånd: Inslaget av gran är i stora delar för högt och hotar naturvärdena knutna till lövsumpskog. I den nordvästra nyckelbiotopen är hydrologin påverkad efter en tidigare avverkning norr om sumpskogen. För att naturtypen ska nå gynnsamt bevarandetillstånd behöver graninslaget minskas och naturlig hydrologi återskapas.

1386 - Grön sköldmossa, *Buxbaumia viridis*

Artens förekomst är fastställd i regeringsbeslut.

Beskrivning

Grön sköldmossa har ett mycket anspråkslöst vegetativt stadium och det är i stället den gröna, skaftade sporkapseln som ger mossan dess karaktäristiska utseende. Arten har en vid världsutbredning men är sällsynt i Norden. I Sverige är den vanligast i Uppland, Sörmland och Östergötland samt i området väster om Väner. Till skillnad från flertalet andra arter typiska för grov gammal ved av gran är utbredningen sydlig och arten förekommer knappast alls ovanför norrlandsgränsen. Arten växer på multnande stammar och stubbar på frisk – fuktig mark, främst i barrskog. Substratet är i regel granved som är riktigt murken och mjuk, men den förekommer även på tall och diverse lövträd. De substrat mossan föredrar är kortlivade och den behöver ha lämpliga lågor i närheten för sin spridning i tid och rum. I Fågelboskogen påträffades den på en granlåga.

Bevarandemål

Grön sköldmossa ska finnas i en livskraftig population. Tillgången på substrat, främst i form av granved, ska vara riklig, kontinuerlig och finnas i olika nedbrytningsstadier. Arealen taiga, vilken är artens livsmiljö ska vara minst 11,52.

Negativ påverkan

- Skogsavverkning och minskad tillgång på död ved av rätt trädslag, dimension och nedbrytningsgrad.
- Tillfälliga händelser kan riskera att slå ut arten.

Bevarandetillstånd

Okänt bevarandetillstånd: Länsstyrelsen har i dagsläget inte tillräcklig kunskap om artens förekomst och utbredning i området för att kunna ange dess bevarandetillstånd. Inventering av arten saknas för området.

Dokumentation

ArtDatabanken. 2016. Rödlistade arter i Sverige 2015.

Artportalen. 2016. Artfynd (oktober 2016).

Ekonomiskakartan. 1957. Kartbladsnr: 9H7h.

Häradskartan. 1901. Rönö och Hölebo härad nordvästra delen. Nr 11.

Länsstyrelsen i Södermanlands län, 1991. Sörmlands Natur, Naturvårdsplan. Objekt nr 80-38 "Stortrön-Långsjön" (klass II).

Länsstyrelsen i Södermanlands län. 2006. Bevarandeplan för Natura 2000-område Fågelboskogen (SE0220255), Nyköpings kommun, Södermanlands län. Dnr: 511-11313-2004.

Riksintresse för naturvård.

SGU. Bergrundskartan. Serie Af nr 115. Nyköping 9H NO.

SGU. Jordartskartan. 1972. Serie Ae. Digitalutgåva. Nyköping 9H NO

Inventeringar

Skogsvårdsstyrelsens Nyckelbiotopsinventering. Objekt: 09H7h13, 09H7h08, 09H7h09 (Nyckelbiotoper) Objekt: 09H7h10 (Naturvärdesobjekt).

Skogsvårdsstyrelsen. Sumpskogsinventering.

Exempel på arter som noterats i området:

Majbräken

Missne

Blåmossa

Grön sköldmossa

Stubbspretmossa

Brunpudrad nållav

Gammelgranslav

Liten spiklav

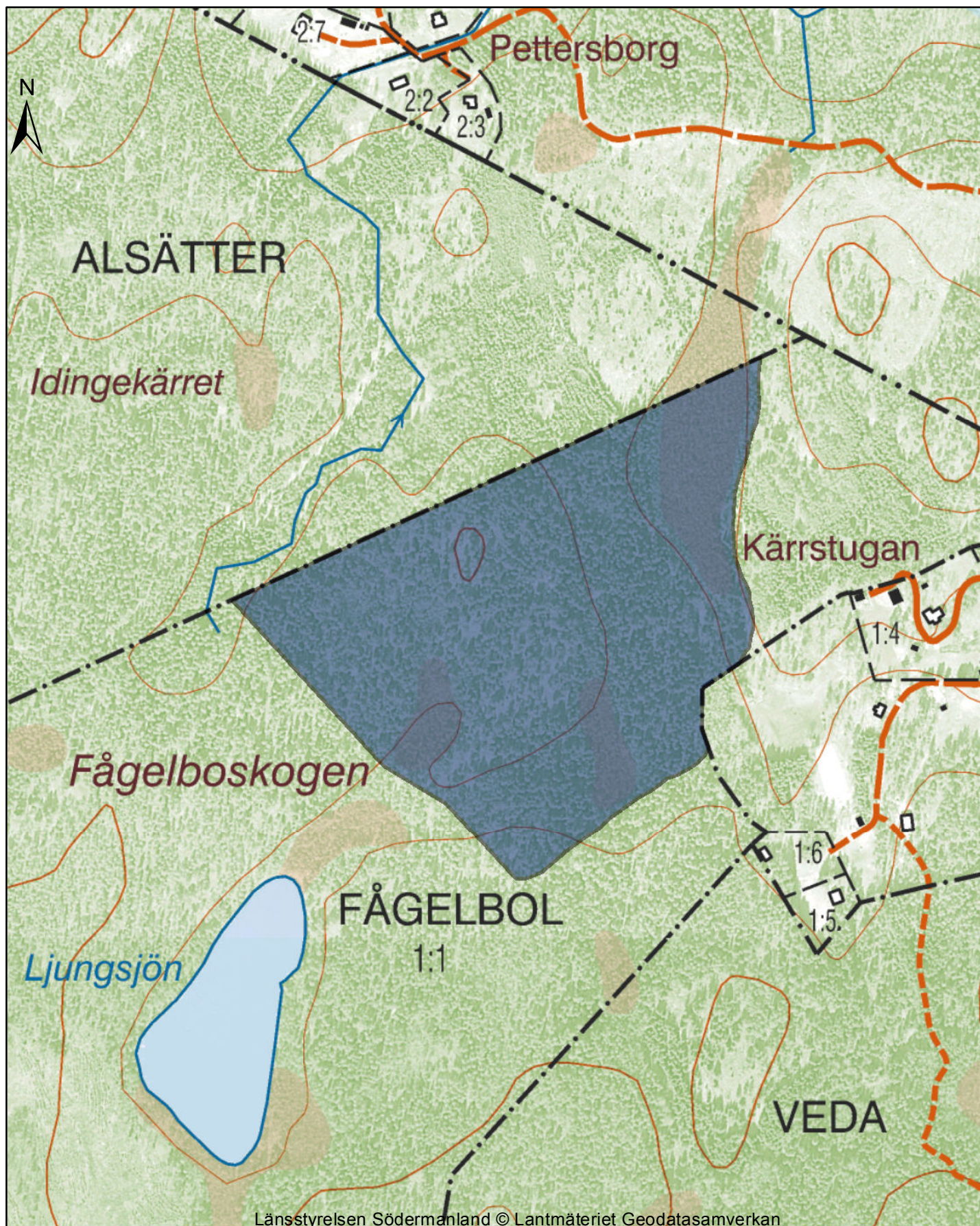
Kattfotslav

Skriftlav

Ullticka

Vedticka

Luddticka

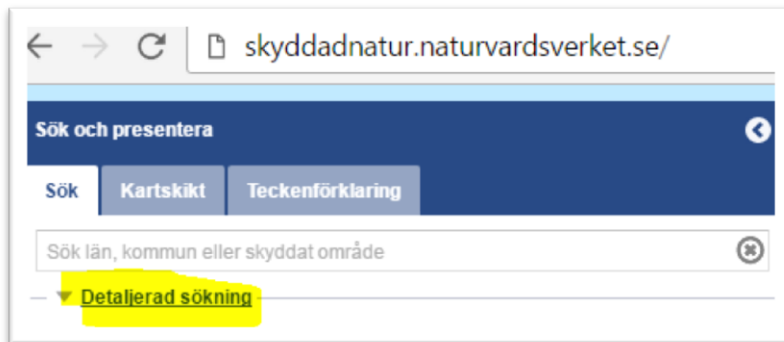

Karttjänst Skyddad natur

<http://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>

För att få en bild av var i respektive Natura 2000-område naturtyperna finns kan Naturvårdsverkets karttjänst Skyddad natur användas.

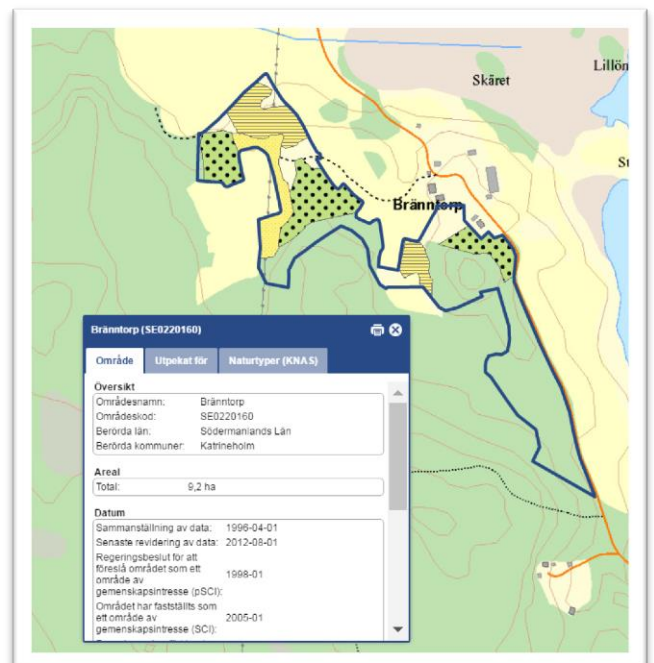
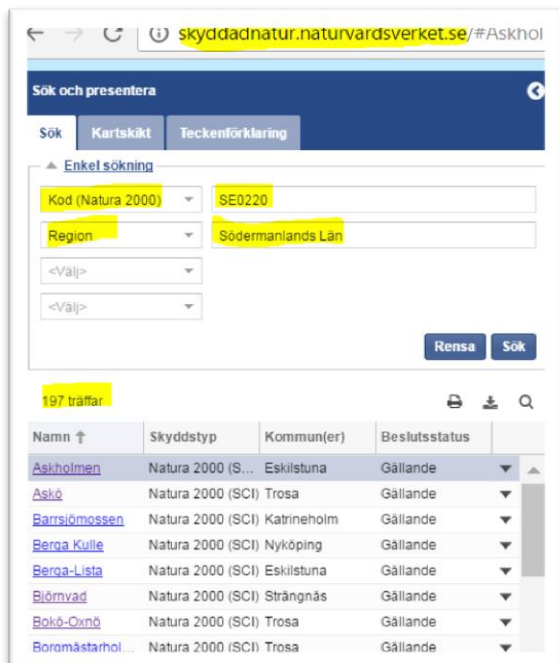
Välj "Detaljerad sökning"

Välj alternativ *Kod (Natura 2000)* skriv in SE0220

Välj *Region* och sök fram *Södermanlands län*

Sök, det ska bli 197 träffar. När man klickar på ett av namnen i listan kommer man dit i kartan.

För att se Naturtyper för områdena i kartan gå in på fliken "Kartskikt".

Avmarkera allt i *Naturvårdsregistret*. Det är endast *Naturtypskarteringar* > *Natura naturtypskartan (NNK)* > *Naturtyper (ytor)* som ska vara markerade. Klicka sedan i kartan på den naturtyp du vill veta mer om så kommer en informationsruta upp i fönstret.

